

presència

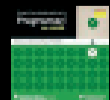
Número 1783. Del 28 d'abril al 4 de maig del 2006. Any XLI. 0,20 €

La llengua de l'avi

EL CATALÀ A LA CATALUNYA NORD. L'ensenyament en català es va obrint camí al Rosselló, tot i l'hostilitat francesa. / 2 a 8

Alguns dels alumnes de l'escola La Bressola de Prada. / EUDALD PICAS

I UN CD-ROM DE REGAL. Amb programari en català i una oferta per apuntar-se al .cat. / 20

Bressola del

ANNA AGUILAR / Prada

● «A casa parlo el francès i el català. El meu pare sap el català perquè els avis són catalans, però a la meua mare li parlo en francès.» Aquest és el context lingüístic familiar de Lucas Taurinyà, un nen de 7 anys que viu a Prada (Conflent). Un model bilingüe que, amb variants, seria extrapolable a molta altra canalla. Aparentment podria semblar una situació de paritat, però en Lucas mateix reconeix que se'n va al francès amb molta facilitat. A l'escola on va, La Bressola de Prada, l'ensenyament és en català. I no en renega pas; al contrari. «M'agrada saber i parlar el català», diu. Tot i així, com tots els seus companys de classe, sap que quan creua la porta del centre la realitat s'expressa majoritàriament en francès. Només cal parar l'orella i sentir en quina llengua parlen els veïns de Prada que el dimarts van al mercat, a tocar de les parets de La Bressola.

Des que l'article 2 de la Constitució francesa ho va deixar clar —«el francès és la llengua de la República»—, l'ensenyament en català a la Catalunya Nord sempre ha hagut de nedar contracorrent. La primera escola catalana dels temps moderns que hi va haver al nord dels Països Catalans va obrir les portes el 16 de setembre de 1976. Farà 30 anys. Era La Bressola de Perpinyà (Rosselló). «Durant la seva primera etapa, entre 1976 i 1990, aproximadament, La Bressola va descobrir que el fet de fer l'escola en català no canviava pas la tendència sociolingüística del país», reconeix Joan Pere Le Bihan, director general de La Bressola. «Per tant, a partir de principis dels anys noranta vam crear escoles que tenien per objectiu no solament ensenyar en català, sinó sobretot fer per manera que el cata-

LA BRESSOLA

- ESCOLA DE SANT GALDRIC:
C/ Natura (Perpinyà).
Tel. 00 33 468 66 50 01.
- ESCOLA EL VERNET:
Av. Albert Schweitzer (Perpinyà). Tel. 00 33 468 61 39 36.
- ESCOLA DE PRADA:
C/ de l'Hospici, 27 (Prada). Tel. 00 33 468 96 12 60.
- ESCOLA DE NILS:
Ctra. de Cànoes (Nils). Tel. 00 33 468 85 14 59.
- ESCOLA DE CALDEGUES:
Av. del Puigmal (Càldegues). Tel. 00 33 468 30 51 83.
- ESCOLA DE ST. ESTEVE DEL MONESTIR:
C/ Roc de Quazemí (Sant Esteve). Tel. 00 33 468 92 85 28.
- ESCOLA DEL SOLER I CENTRE DE SECUNDÀRIA:
C/ de la Pau (el Soler). Tel. 00 33 468 92 65 94.
A/e: bressola-4@wanadoo.fr i també bressoler@wanadoo.fr
- AMICS DE LA BRESSOLA:
c/ Mare de Déu del Pilar, 18, baixos, Barcelona. Tel. 93 268 91 10 i www.amicsbressola.cat

là sigui la llengua d'ús al pati, perquè pensem que una llengua en la qual no es juga, és una llengua morta.» Amb tot, a La Bressola no viuen d'esquena a l'evidència. «Si es fa escola en català sense tenir en compte la realitat sociolingüística del país, això porta a un fracàs sistemàtic, perquè no té gaire sentit que s'ensenyi en una llengua que normalment no és utilitzada per la majoria de l'alumnat.»

Més gran del que es pensen

Com més capaç d'autoafirmar-se ha estat La Bressola (www.bressola.cat), més ben acceptada ha estat. Sobre el paper i de manera oficial, es tracta d'una escola privada associativa immersiva. «Jurídicament, en el marc de l'Estat francès, La Bressola no pot ser pública, però en el nostre esperit ho som. Aquí no es fa cap discriminació social ni lingüística», remarca Le Bihan. Des del punt de vista del manteniment financer, La Bressola disposa de l'aportació econòmica de les famílies dels alumnes. «Hem de demanar una participació als pares, però proporcional als seus ingressos.» A part d'això, la resta dels recursos que permeten mantenir La Bressola provenen de diversos fronts. Un d'aquests, el Ministeri d'Educació francès, que aquest curs paga els 26 mestres de les escoles primàries de La Bressola que tenen contracte amb l'Estat. «En aquest sentit hem fet un gran pas endavant. Qui hauria pogut somiar, el 1976, que l'Estat francès acabaria pagant 26 mestres per ensenyar en català amb objectius d'immersió?», es pregunta Le Bihan. La Generalitat de Catalunya, la regió de Llenguadoc-Rosselló, els 165 ajuntaments dels Països Catalans que donen suport a La Bressola i uns 500 so-

català

ESCOLES CATALANES. A la Catalunya Nord, fa 30 anys, La Bressola va fer el primer pas. Avui l'ensenyament en català s'hi continua obrint camí, tot i l'hostilitat francesa.

Sortida de La Bressola de Prada, un dimarts al migdia. Un dels objectius que s'ha marcat aquesta escola és que, més enllà de l'aula, el català sigui també la llengua d'ús al pati.
EUDALD PICAS

cis individuals són el que fa possible pagar els mestres de les escoles que encara no tenen contracte amb l'Estat. I també el personal no docent: «A Perpinyà, per exemple, l'Ajuntament ens el paga, però a Prada i a Nils, no.»

De mitjans i diners cada vegada en fan falta més perquè la Bressola s'ha fet gran. En els darrers vuit anys ha crescut ni més ni menys que un 300%. Aquest curs 2005-2006 tenen 591 alumnes matriculats entre les set escoles de primària —el Vernet i Sant Galdric (Perpinyà), i a les escoles de Prada, Nils, Càldegues, el Soler i Sant Esteve del Monestir— i la de secundària del Soler. Aquest últim centre està arribant al límit de la saturació. «Se'n està col·lapsant. Hi hauríem de fer dues línies de secundària, però no tenim mitjans, i això ens porta a una situació molt dramàtica que no ens havia passat mai, que és no poder acceptar alumnes de La Bressola que volen continuar amb nosaltres la secundària.» Per raons pressupostàries, perquè l'Estat francès no els ha concedit el concert de la secundària, perquè l'administració local hi posa tants entrebancs com pot... No sembla que la situació tingui solució a curt termini.

Una altra demanda que precisament els alumnes de secundària del Soler han posat sobre la taula és la de tenir un liceu. A l'Estat francès, l'educació es divideix en els següents cicles: maternal (infants de 2 a 5 anys), escola primària (de 6 a 10 anys), i l'ensenyament secundari que es

Mestres i defensors de la llengua

A.A. / Prada

● Avui toquen els animals. Quan arribem a la classe d'en Guillem Payré, un nen de vuit anys de Rià, ell i els seus companys estan mirant amb atenció diverses bèsties en un parell de pòsters. Ens hi fixem, i veiem que són dels que de tant en tant regala Presència als seus lectors. Agradable coincidència. A l'aula l'ambient és distès; alguns alumnes estan asseguts i altres només apunten el cul a la cadira per poder assenyalar i mirar de més a prop la forma dels animals. No hi deu haver més d'una dotzena de nens i nenes. «Més o menys som uns 15 alumnes per classe; en petits grups podem avançar molt més ràpidament en l'ensenyament en català», explica el mestre, Jachy Ribas. Un privilegi, aquest de tenir tan pocs estudiants, que moltes escoles del Principat voldrien i que molts mestres envejarien.

Jachy Ribas, mestre de 1r i 2n de primària (a més a més de fer francès a 3r, 4t i 5è), va fer filologia catalana a la Universitat de Perpinyà, ciutat on viu. «Cada dia pujo i baixo, és una mitja horeta en cotxe». Preguntar-li què li aporta treballar en un centre com La Bressola de Prada condueix a una reflexió que ell s'ha fet sovint: «La pregunta

L'APUNT

Si voleu obtenir informació sobre què s'ha de fer per presentar-se a una plaça de mestre o professor a La Bressola, us podeu dirigir a l'escola de Prada (c/ Hospici, 27. Tel. 00 33 468 96 12 60. Correu electrònic: labressola-dg@wanadoo.fr)

Jachy Ribas, amb alguns dels seus alumnes en una de les aules de La Bressola de Prada. / E.P.

que jo m'he fet moltes vegades és si m'agradaria treballar en un altre centre que no fos en català, i la resposta és no. He treballat en escoles franceses, puc comparar, i no m'interessa pas.» Per això quan va veure que a la Bressola demanaven mestres no s'ho va pensar dues vegades a l'hora de presentar la seva sol·licitud. El català que porta als gens (els seus pares són de Maçanet de

Cabrenys, a l'Alt Empordà) i els seus estudis universitaris, també en català, van servir per mantenir-li una llengua que, durant la seva escolarització es reduïa a la mínima expressió: «Vaig arribar a tenir una horeta de català, però en un sentit molt folkloric», explica Ribas.

Segons aquest mestre, nascut a Perpinyà el 1976, molts dels seus alumnes estan avesats

a parlar el català perquè han començat des dels dos anys a La Bressola. «Estan acostumats a parlar-lo, però és veritat que moltes vegades, si no troben un mot, el van a buscar a la llengua francesa; llavors s'adonen que alguns cops va bé i altres no, però és una gimnàstica que els permet passar d'una llengua a l'altra sense problema.» Conscient de l'ambient francòfon en el

desglossa entre els col·legis (per als adolescents d'11 a 14 anys) i els liceus (de 15 a 18 anys). La creació d'un liceu a La Bressola també depèn de la viabilitat d'un contracte amb l'Estat.

«La Bressola ja no és aquella escoleta marginal que existia als anys setanta i vuitanta, que estava en un racó del país i que els servia per tenir la consciència tranquil·la perquè ja feien alguna cosa per al català», diu Le Bihan. «D'aquí a un temps, qui diu que la Bressola no serà la primera escola de Prada o del Soler? Ara ja és una alternativa real a la dimensió de la

«El català només el parlo a l'escola»

● «Al meu poble, els Masos (Conflent), la majoria de gent sento que parla en francès. Jo el català només el parlo a l'escola, quan fem classe i al pati amb els meus amics», explica Jacob Bourchy, estudiant de CM2 a la Bressola de Prada. Va començar a maternal i ara, als deu anys, està a punt de deixar aquest centre per començar sisè al col·legi de Prada. «M'agradaria continuar al Soler, però els meus pares no ho volen perquè és una mica lluny.» De totes maneres, al col·legi on anirà seguirà el sistema bilingüe

(francès i català). Per això la continuïtat de la llengua no el preocupa gaire. El que li sap greu de debò és deixar els mestres actuals.

En Jacob té uns avis a Cornualla (Anglaterra) i els altres a París, i això li ha donat la possibilitat de poder parlar l'anglès, el francès, el català, «i una mica de portuguès perquè faig capoeira», diu. Li agraden els idiomes i també llegir, tot i que reconeix que li és molt més fàcil fer-ho en francès. De la biblioteca sol agafar en Tintín (en català o en francès) i l'Astèrix (en francès). / A.A.

resta d'escoles allà on La Bressola té implantació. A Prada, per exemple, amb una població de 5.000 habitants, tenim 114 alumnes. Hem de pensar que si tinguéssim una escola a Ceret, una a Tuïr, una a Banyuls, una a Argeles... probablement passaria tres quarts del mateix. Evidentment, el problema és que no tenim mitjans per crear aquestes escoles.» Tot i els intents per poder créixer, hi ha qui pressiona en sentit contrari. «Hi ha sectors hiperjacobins que intenten evitar que aquesta revifalla arrelhi més. A mesura que La Bressola creix i es fa creïble,

qual es mouen els seus alumnes fora de l'aula i que molts dels pares no parlen el català, ell no se sent gens desmotivats per la tasca que fa. «Nosaltres veiem que hi ha gent que vol entrar a La Bressola i, per tant, això vol dir que la feina que fem és bona.»

Venim del sud...

Bona part dels mestres de La Bressola provenen, encara, del

sud dels Països Catalans. Del Principat, per ser més exactes, tot i que cada vegada s'està intentant equilibrar més. «De candidats que vulguin venir, en tenim, però el que també cerquem és qualitat: pedagògica i lingüística. Un mestre que ens vingui dient *pues, bueno i vale* queda descartat», diu Joan Pere Le Bihan, director general de la Bressola. De totes maneres, dei-

jar clar una cosa: «La Bressola no és només fer classes en català; per als mestres implica assumir tot un projecte.» Per això la selecció que fan dels mestres candidats inclou una setmana de pràctiques durant la qual els mestres estan sent avaluats. «Així veiem com funcionen davant els alumnes, quin és el seu comportament i, en funció d'aquestes pràctiques reals i del seu currículum, els valorem.»

Una de les persones que van passar la selecció va ser Judit Capdevila (Vic, 1981). Arribada des de la comarca d'Osona, diu que no li ha costat adaptar-se als horaris lectius de l'Estat francès: de 9 a 12 del matí i de 2 a 5 de la tarda. Però s'imaginava que a la Catalunya Nord se sentiria més català. «Hi ha alguna persona gran que el parla, però en general, no.» Ella, que quan va arribar a Prada no dominava gaire el francès, va haver de trobar la manera de fer-se entendre amb els infants de la seva classe de maternal. «Els nens petits em parlaven en francès i jo els contestava en català; en una mateixa classe era com si hi hagués dos mons diferents, però al cap d'uns mesos m'hi vaig acostumar», explica Capdevila. «Els pares també estan molt conscienciats que molta gent arriba aquí dalt sense parlar el francès i fan un esforç per entendre't quan els parles en català.»

Per a aquesta mestra, l'educació que es fa a l'etapa de maternal de La Bressola és bàsica. «És el moment clau per fer la immersió lingüística, perquè comencin a parlar en català. Si a

•
«La pregunta que jo m'he fet moltes vegades és si m'agradaria treballar en un altre centre que no fos en català, i la resposta és no»

•
«És veritat que moltes vegades si no troben un mot el van a buscar a la llengua francesa [...] és una gimnàstica que els permet passar d'una llengua a l'altra sense problema»

•
«De mestres candidats que vulguin venir, en tenim, però el que també cerquem és qualitat: pedagògica i lingüística»

•
«Si a maternal es fa una bona immersió i un bon treball, als altres cicles ja no tenen problemes»

maternal fas una bona immersió i un bon treball, als altres cicles ja no tenen problemes.» A La Bressola de Prada hi ha tres classes de maternal –amb una mitjana de 17-18 infants cadascuna–, amb tres mestres i tres mainaderes (persones de reforç).

... venim del nord

A part de Jachy Ribas, de mestres que siguin de la Catalunya Nord a La Bressola de Prada només hi ha Martina Montagne (Perpinyà, 1974). Mestra de 3r, 4t i 5è, explica que a La Bressola fins a 3r es fan totes les assignatures en català i que a partir d'aquest curs tenen una hora i mitja de francès cada dia: «El francès com a llengua, en l'ambient en què es mouen, els alumnes ja el tenen; més que res es fa perquè aprenguin escriure'l.»

És difícil trobar llibres o material escolar en català? Montagne explica que no, ja que per contacte amb el sud sovint el professorat baixa al Principat a comprar el material necessari. Quan es tracta de fer activitats, també es procura que els interlocutors parlin en català: «La llengua encara és prou viva, el que passa és que s'ha d'anar a buscar», comenta. A casa de la Martina sempre han parlat en català. Tot i que ella veu com un fet natural ensenyar en aquesta llengua, una de les persones que més se'n van sorprendre va ser el seu pare. «Quan ell estudiava, hi havia molta repressió, si parlaven català a l'escola els castigaven.» Al seu pare li costa entendre que ara ella pugui fer-hi totes les classes, sense por.

l'oposició contra nosaltres també augmenta.»

Per què van a La Bressola?

De raons lingüístiques per portar-hi la canalla, n'hi ha, evidentment. «La Bressola ha demostrat que l'ensenyament en català no perjudica gens, al contrari, més aviat dona arrelament i referències a la mainada», diu Le Bihan. Segons ell, potser l'ús social de la llengua s'ha perdut, però el sentiment català està molt arrelat gràcies a entitats com la USAP, els Dragons Catalans, la Federació Sardanista, etc., que s'han con-

«L'avi no parla el català com nosaltres»

• Ambre Robert (11 anys), estudiant de CM2 a La Bressola de Prada, també dels Masos: «Quan sortim de l'escola és natural parlar en francès. Quan vaig amb les meves amigues, al carrer, a les botigues... sempre en francès. Fora de l'escola no m'agrada parlar el català, perquè ja el parlo prou cada dia. A casa em fa mandra i prefereixo parlar el francès.» El seu pare és nascut a París, la seva mare comprèn i sap parlar una mica el català perquè l'avi és rossellonès. «I amb l'avi no practiques?» «Em parla en català, però jo

li contesto en francès. La mare m'ha dit uns quants cops que estaria bé de parlar-li en català, però... ell no el parla com nosaltres: té un accent diferent, mots diferents...», explica l'Ambre. Tot i així ella està contenta de La Bressola –«els mestres són molt manyacs»– i veu necessari que existeixi. Els seus pares l'hi van inscriure perquè a l'escola dels Masos no agafaven infants de 2 anys i per raons lingüístiques: «La meua mare volia que aprengué el català perquè és una llengua d'aquí i que també es parla.» / A.A.

vertit en símbols de catalanitat. Per a algunes famílies de la Catalunya Nord l'ensenyament en català també ha estat la manera de recuperar la llengua amb què s'expressaven els seus pares, prohibida a l'escola a mitjan del segle XX. L'escriptor Joan-Lluís Lluís ho relata així al llibre *Conversa amb el meu gos sobre França i els francesos* (La Magrana): «Encara avui hi ha gent gran que recorda, sovint amb un calfred, que un simple gir català en una redacció donava de manera automàtica una nota dolenta i que fer una catalanada adreçant-se al

Deixar de viure al marge

L'escola Arrels, de Perpinyà, ha aconseguit que l'Estat francès reconegui aquest centre dins el sistema d'ensenyament públic. Això ha significat un gran pas endavant per a l'equiparació de l'educació en català

A.A / Perpinyà

● «Segur que som un granet de sorra, però pensa que quan vam obrir, a l'escola Arrels teníem 21 alumnes i aquest curs, 200!» Elena Gual, una de les primeres mestres que va tenir aquest centre català de Perpinyà, prefereix veure el got mig ple. De fet, no és només l'increment d'alumnes el que la porta a fer una anàlisi optimista. Per a ella, tant o més important ha estat que l'escola pogués rebre el vistiplau de l'Estat. El 1994, tretze anys després d'haver-se fundat, Arrels ha estat l'única a aconseguir ser reconeguda com a escola pública.

Què ha significat això a efectes pràctics? «D'una banda, més problemes, que encara ara es plantegen, perquè ha estat un procés molt llarg i força complicat, però al mateix temps ha servit per demostrar que una escola catalana era possible al si de l'educació nacional francesa, que és una cosa molt de l'Estat, molt tancada», explica Gual. Tenint en compte que al l'Estat francès un 99% de l'escola privada és catòlica —«hi ha molt poques escoles privades laïques»— la possibilitat d'existir en condició d'igualtat amb les escoles públiques franceses va ser un pas molt important.

«Actualment depenem de la dotació de mestres de l'Estat francès. Ara hi ha hagut unes oposicions perquè entrin mes-

L'APUNT

L'escola Arrels, així com l'associació que porta el mateix nom, va néixer el 1981. Arrels va ser la primera escola primària en català a la Catalunya Nord. L'objectiu inicial d'aquest centre no era només formar mainatges, sinó també servir de referència als mestres de la Catalunya Nord. Però el seu treball a favor de la catalanitat es va materialitzar no només en l'àmbit educatiu; també van crear un mitjà de comunicació: Ràdio Arrels. D'aquesta manera es pretenia demostrar que el català era una llengua viable en el marc de l'espai comunicatiu radiofònic.

Elena Gual forma part de les primeres mestres que va tenir l'escola Arrels. /E.P.

tres bilingües al si de l'educació nacional francesa, fet que ja és un avenç, però després cal que vulguin venir a una escola com la nostra», diu. Ella és una de les vuit mestres que, juntament amb tres mainaderes, formen part del professorat d'Arrels. Com en totes les escoles públiques, el seu sou el paga l'Ajuntament. Tot i així, «com que nosaltres venim del món associatiu, els pares

continuen cotitzant a l'associació Arrels, que ajuda en el que pot l'escola».

Arribant al límit

Igual que en el cas de La Bressola, la seva situació està tocant sostre. Disposen de tres classes a maternal i cinc a primària. «Les nostres classes estan plenes i el que no volem és tenir-ne dues a cada nivell.» Gual creu que hi

hauria d'haver altra gent disposada a obrir nous centres: «Nosaltres no podem assumir la recatalanització de l'escola a la Catalunya Nord, ens és impossible a nivell humà i econòmic.» Dels seus alumnes, que fins a 3r de primària fan tot l'ensenyament en català, gairebé el 100% quan deixen Arrels busquen algun centre on puguin continuar la seva educació en aquesta llengua.

mestre podia conduir a alguna de les punicions corrents.» Els càstigs van assolir el seu objectiu, i a partir dels anys seixanta i setanta cada vegada se sentien menys catalanades a les escoles. És més, fins i tot molts catalanoparlants van acabar menyspreant la seva llengua amb un odi que va traspuar a les generacions futures: «Els mateixos, ja pares, van encoratjar la desaparició de la llengua, parlant només francès als fills per protegir-los, perquè no haguessin de patir tant com ells.»

Clàudia García va voler portar la seva filla Alícia a La Bressola.

«ENCARA AVUI HI HA GENT GRAN QUE RECORDA, SOVINT AMB UN CALFRED, QUE UN SIMPLE GIR CATALÀ EN UNA REDACCIÓ DONAVA DE MANERA AUTOMÀTICA UNA NOTA DOLENTA»

«La vam apuntar aquí per no perdre la llengua dels seus avis. A casa els meus pares sempre ens van parlar en català, però a l'escola jo ho vaig aprendre tot en francès. Sobretot al meu pare ara li fa molta gràcia veure que els seus néts continuen la llengua.» No obstant això, la Clàudia deixa que els seus fills s'expressin de manera espontània: «Jo tampoc els vull obligar a parlar en català, perquè no vull que s'ho prenguin malament.» De la mateixa manera que ella recorda que quan a casa responia en francès els seus pares no li ho retreien pas.

Zoé Salmeron, nascuda a París, però veïna de Bulatnera des que tenia sis anys, és una altra mare que porta les seves tres filles a La Bressola de Prada. Abans d'inscriure les seves filles a aquesta escola, ni ella ni el seu marit parlaven el català i això els frenava una mica. Va ser el director del centre, Le Bihan, qui els va convèncer dels beneficis del bilingüisme i del seu projecte educatiu. «El primer que ens va portar aquí no va ser el català, sinó que aquí es feia una pedagogia diferent. L'escola del poble no ens agradava», comenta la Zoé ara ja

en un català molt digne. Casos com el de la Zoé també són freqüents. Hi ha moltes famílies que no porten la canalla a La Bressola per raons catalanistes, com a motiu principal, sinó pel sistema educatiu que han implantat. «Crec que també ens beneficiem d'una crisi que ja fa temps que dura en el sistema educatiu francès, el qual té moltes dificultats per dur a terme una reforma. Moltes famílies el que volen per als seus fills és una escola que funcioni i vénen a La Bressola també a cercar esperit cívic», afirma Le Bihan.

Sentir-se com a casa

Després de les etapes de maternal i primària, faltava un centre que pogués oferir tot el primer cicle de la secundària en català. Per omplir aquest buit, **el 1991 a Perpinyà es va crear l'Escola Secundària Comte Guifré**

A.A. / Perpinyà

● Al centre de Perpinyà, en un edifici que gairebé podria passar per un domicili particular, hi ha l'Escola Secundària Comte Guifré. Com que és un centre associatiu, oficialment no es pot anomenar col·legi, tot i que l'ensenyament que s'hi fa és exactament el mateix: tots els cursos de sisè a tercer (a l'Estat francès ho compten a la inversa). El Comte Guifré té el mèrit d'haver estat el primer centre de secundària en català que es va crear a la Catalunya Nord i l'únic que en aquesta llengua ofereix tot el cicle complet d'un col·legi. La seva secretària general, Elisa Revilla, explica per què es va crear: «Va ser fruit d'una necessitat. Consolidar només la primària i que després la canalla marxés a l'escola francesa era una mica frustrant.» Amb La Bressola i Arrels hi va haver un consens al voltant de la creació d'una tercera estructura independent que, després de l'etapa maternal i primària, pogués cobrir el primer cicle de la secundària. Això sí, que no només servís per acollir els alumnes provinents de la Bressola i d'Arrels sinó també de fora. Així va ser com l'Escola Secundària Comte Guifré va obrir les portes el 1991.

«Per arribar fins aquí, d'entrebancs, els que vulguis», diu Revilla. L'últim, el local. «L'Ajuntament de Perpinyà ens

Alumnes de l'Escola Secundària Comte Guifré de Perpinyà, al vestíbul del centre, abans de marxar a dinar. /E.P.

en cedia un però per una qüestió de rehabilitació de barris va volen recuperar el nostre i l'any passat ens vam quedar sense». Afortunadament, ajudes com la del Consell General (responsable dels col·legis) van fer possible que avui al Comte Guifré disposi d'un immoble entranyable (amb rajola modernista al terra i pintures murals a les parets).

Aquest curs a l'Escola Secundària Comte Guifré tenen 29 alumnes, alguns dels quals completen la seva educació en català i altres que s'hi atreueixen per primera vegada. «Hem fet una aposta per obrir-nos a tothom que vulgui venir, a normalitzar l'accés de l'ensenyament en català. En aquest sentit també hem pensat en tota la gent que arriba

«HEM FET UNA APOSTA PER OBRIR-NOS A TOT HOM QUE VULGUI VENIR, A NORMALITZAR L'ACCÉS DE L'ENSENYAMENT EN CATALÀ»

aquí i no sap ni un mot de català.» Per a aquests últims alumnes han previst tot un projecte d'incorporació tardana i acompanyament a la llengua: parelles lingüístiques, substitució d'algunes matèries per classes extres de català, etc. Revilla creu que el seu alumnat pertany a dos grans grups: la gent militant i la que cerca qualitat d'ensenyament.

«S'han adonat que és una llengua de desenvolupament econòmic»

● Christian Martínez és professor de socials, català i francès, i coordinador pedagògic de l'Escola Secundària Comte Guifré, associada a la Unesco. Ell creu que les escoles catalanes de la Catalunya Nord s'han beneficiat de la greu crisi del sistema educatiu francès i del fet que tothom ha començat a valorar de forma positiva que es puguin saber dues llengües. «És molt important jugar aquesta carta del bilingüisme individual; després els nois i noies faran el que voldran, però tenir la capacitat de dominar de manera complementària les dues llengües, sense crear una competició que al capdavant seria absurda, per a ells segur que és enriquidor i beneficiós.» Martínez no està parlant només des de la teoria. Tant els pares com els joves també han

Christian Martínez, amb alumnes del Comte Guifré /E.P.

començat a veure una utilitat real en l'aprenentatge del català. «S'han adonat que és una llengua de desenvolupament econòmic al Principat, una eina de futur que els pot obrir portes laborals al sud...» Així ho ratifiquen Oliver Salles i Melània Robert, estudiants de tercera i veïns de Sant Nazari tots dos: «M'agradaria anar a treballar a Barcelona i amb el TGV serà més fàcil anar-hi des de Perpinyà, per això penso que el català em pot servir», diu ella.

Martínez afirma que centres com el Comte Guifré han estat molt ben acceptats per la societat, coincidint amb un desacomplexament lingüístic dels catalans del nord. «La gent veu de forma molt positiva que hi hagi aquests centres, tot i que l'administració jugui un paper de bloqueig.» / A.A.

Els centres públics s'acosten al bilingüisme

Al liceu Déodat de Sèverac de Ceret, com en alguns altres centres d'ensenyament públic, estan aplicant la filera bilingüe. Amb aquest sistema els alumnes tenen l'oportunitat de fer unes quantes hores lectives en català

A.A. / Ceret

● Fa vuit anys que Bruno Botet –actualment professor d'història i geografia al liceu Déodat de Sèverac de Ceret– fa part de les seves classes en una filera bilingüe. És a dir, en català. La filera bilingüe és el sistema que s'està implantant als centres públics –un dels llocs on està més arrelat és a Perpinyà– i consisteix a fer el 50% de les classes en català i el 50%, en francès. Aquest sistema, regularitzat de manera força seriosa per l'administració pública a partir de l'any 2001-2002, es pot començar a aplicar a maternal i es manté fins a secundària, tot i que en aquesta última etapa els percentatges lingüístics no solen ser tan paritaris i solen desequilibrar-se a favor de l'ús del francès.

Al centre de Ceret on treballa Botet els estudiants poden escollir voluntàriament, en el moment de matricular-se, si volen optar per la filera bilingüe. «Al liceu els que escullen aquesta possibilitat solen ser efectius reduïts; el màxim que jo tinc són de 18 a 20 alumnes per classe i depèn dels anys, hi ha una fluctuació molt important», explica. En el cas d'aquest liceu de Ceret les assignatures que s'imparteixen en català de moment són dues: llengua catalana, i història i geografia. Poques, si es compara amb el que es podria fer, però un primer pas per esperar que el

Bruno Botet, en una de les seves classes d'història i geografia al liceu Déodat de Sèverac de Ceret. /E.P.

2010 els arribin els alumnes de primària i del col·legi de Ceret –on ja hi fan les matemàtiques, per exemple– que hauran començat els seus estudis a la filera bilingüe. En aquestes assignatures, tant les sessions que fa el professor com els exàmens són en català.

Bruno Botet explica quins són els avantatges de seguir les

classes en una filera bilingüe: «En aquests alumnes els progressos que fan en el domini de la llengua catalana i la seva manera d'utilitzar-la són molt més importants, sobretot a nivell escrit.» A les seves classes al liceu Déodat de Sèverac de Ceret hi té alumnes com l'Alícia Ros, que fins a 5è de primària va estudiar a Banyoles i ara fa segon de batxi-

«ERA UNA MANERA DE PODER CONTINUAR ESTUDIANT EN CATALÀ, COSA QUE EM VA AJUDAR MOLT AMB LES NOTES»

l·lerat a Ceret: «Vaig escollir aquesta opció perquè era una manera de poder continuar estudiant en català, cosa que em va ajudar molt amb les notes. A més a més, com que som pocs alumnes el seguiment del professor és més individualitzat i ho trobo més fàcil.» A l'Alícia li agradaria fer més assignatures en català: «potser socials o filosofia...».

El 80% de les famílies estan a favor que els fills aprenguin català

● «L'ensenyament bilingüe és l'única via per superar la recuperació del català en aquest país, perquè de transmissió familiar n'hi ha molt poca.» Qui fa aquesta afirmació és Alà Baylac, professor de català al liceu Déodat de Sèverac de Ceret i vicepresident de l'APLEC. Tot i que ell creu que la corba ascendent del bilingüisme està creixent prou ràpidament, la crua realitat diu que a la Catalunya Nord només el 2,5% del total de l'ensenyament (comptant tots els tipus de centres públics i privats) és bilingüe. Per contra, les estadístiques apunten que entre un 40% i un 50% de les famílies són favorables a aquest tipus d'ensenyament. Entre l'oferta i la demanda, doncs, alguna cosa grinyola. De què depèn la implantació del bilingüisme a la

Alà Baylac es mostra esperançat amb el bilingüisme. /E.P.

Catalunya Nord? Com sempre, de mitjans: més diners, més hores, més places de professors, etc. Mentrestant la situació és la que és: del miler d'alumnes que hi ha al liceu on treballa Baylac un 10% de l'alumnat fa català i d'aquest 10%, el 5% fa la filera bilingüe. A secundària, el català com a assignatura ha de competir amb l'elecció d'altres llengües com l'anglès, l'alemany, l'espanyol...

En termes generals, es pot dir que a la Catalunya Nord hi ha un 15% de la mainada de maternal i primària –s'arribaria escassament fins al 20% si es comptés també secundària– que fan català a l'escola (d'una a tres hores setmanals), mentre que el 80% de les famílies estan a favor que els seus fills en facin. / A.A.